

GLASILO PIONIRSKEGA ODREDA
GORJANSKEGA BATALJONA
OSNOVNE ŠOLE XV. DIVIZIJE GRM
NOVO MESTO

LETO 1983 - 84

št. 2

USODA ČLOVEŠTVA JE ODVISNA OD TEGA, KAJ MI,
LJUDJE, DELAMO DANES, DA BI ZAVAROVALI NAŠIM
OTROKOM MIRNO, SREČNO IN PRAVIČNO PRIHODNOST.

Iz poziva udeležencev
svetovne konference za
mirno in srečno prihodnost
vseh otrok.

O S R E Č I

Za mater je sreča ljubezen otrok.

Jon Grobovšek, 7. a

Srečen si, če imaš miren dan.

Barbara Košmrlj, 7. a

Že samo življenje je sreča.
Mama le preprosta beseda,
ki polna sreče je,
kot čebela meda.

Sintija Vrstovšek, 7. a

Sreča je lahko tudi v tvojih rokah.

Sandra Borse, 7. a

Ko sem bila majhna, je bila moja sreča svetlo modre barve.

Andreja Turk, 7. a

Največja sreča našega naroda je svoboda, mir, bratstvo,
enakopravnost in pravica do uporabe matrinega jezika.

Urška Kusič, 7. a

Za marsikoga je največja sreča: ljubiti
ljubljen biti in
hkrati ljubiti in
ljubljen biti

Agnes Malinovič, 7. a

Najbolj srečen bom, ko bom dobro igral kitaro.

Primož Cigoj, 8. c

Za srečo ni potreben denar, ampak dobro srce in veselje.

Dušan Kaplan, 8. c

Ni lahko biti srečen. Za vsakogar pomeni sreča nekaj drugega. V šoli, na primer, je zame sreča, če nisem vprašana, kadar ne znam, in, da sem vprašana, kadar znam.

Jerca Avsec, 8. a

Sreče se ne da kupiti ne prodati, zato se je tudi ne da lahko dobiti.

Monika Knez, 8. a

Srečen si, če so drugi ob tebi srečni in ti z njimi: mama, oče, tvoji prijatelji, sošolci. Sreča je nakaj zares lepega.

Saša Derganc, 8. a

Srečen je lahko vsak človek, ki živi tako otroštvo, kakršnega živimo mi, brez vojne, trpljenja, lakote.

Suzana Zupanc, 8. a

Ravno zdaj je pomlad in pravijo, da se mi mladi radi zaljubimo in to je za nas sreča.

Maja Vranešič, 8. a

Sem srečna? Da.

Mirjam Maver, 8. a

Sreča kar kmalu odleti, kot metulj, če v nebo poloti.

Romih Rožica, 8. a

Človek je srečen, če je svoboden.

Damjan Muren, 7. a

Človek rad srečo krađe človeku.

Romih Rožica, 7. a

Sreča je kakor ogenj. Sprva se prižge, počasi zagori in potem ko je plamen največji, počasi ugasne.

Primož Golob, 7. a

Sreča je opoteča. Mnogo ljudi je zaigralo svoje življenje, ker so vanjo preveč upali.

Srečen si, če nisi prijatelju nevoščljiv in že sreče nikoli ne iščeš.

Jože Jaki, 8. c

Sreča je, kot sama beseda, lepa. Nastaja v srcu.

Nada Tramte, 8. c

Sreča je kakor res se ne da povedati.

Zlatka Trščinar, 8. c

Moja največja sreča je, ko pride oče domov in preživimo nekaj dni skupaj.

Dunja Poljak, 8. c

Največja sreča bi bila, da bi me sprejeli na srednjo šolo, za katero sem se odločila.

Alenka Pokleka, 8. c

Sreča je zame kot metulj. Ko že misliš, da si ga ujel, se ti izmuzne.

Sonja Damjanovič, 8. a

O S O L Z I

Solza je sestavni del življenja, priteče ti takoj, ko se rodiš.

Iztok Adamčič, 8. a

Braz solz bi bilo človeštvo revnejše za mnogo besed.

Igor Kunstek, 8. a

Solza je iz vode in soli; če preveč jočeš, imaš solzne oči.
Sol ti oči razžira in ti vid počasi umre.
Človek joče, da si olajša dušo in srce.

Erika Pavlič, 8. c

V solzah iščemo rešitev.

Marko Brodgesell, 8. c

Potrebno je, da ljudje včasih jočejo.

Mojca Rozman, 8. a

Solza potolaži človeka.

Sonja Danjanovič, 8. a

Ne sramuj se solz.

Amalija Snidaršič, 8. a

"Solza" ima dve strani: srečo in žalost.

Maja Vranešič, 8. a

S solzami se pove, kar se z
besedo ne bi dalo.

Dušan Kaplan, 8. c

Solza potolaži človeka.

Sonja Damjanovič, 8. a

O SKROMNOSTI

Skromen človek je ta, ki nekaj naredi in se s tem ne hvali.

Aleš Bračika, 8. c

Skromnost ne pristojna nadutežem.

Tisti, ki ni nikoli nič naredil, temu je najtežje
biti skromen.

Sonja Damjanovič, 8. a

Skromnost je kot majhen cvet.

Monika Knez, 8. a

O UČENJU

Učenje je muka za lene ljudi.

Edo Tojagič, 7. a

Učenje je kot sončni žarek v meglah neznanja.

Sintija Vrstovšek, 7. a

Pri učenju se podzavestno učimo vztrajnosti in zavrstno
potrebnih stvari za življenje.

Andreja Turk, 7. a

Če zanemarjaš učenje, zanemarjaš tudi samega sebe.

Urša Kusič, 7. a

O S L A V I

Prava slave je tista, ki jo neki človek gradi vse življenje s svojimi dejanji. Slaven ostane tudi, ko umre. Tak primer je Tito in drugi ljudje, ki so svetu nekaj dali.

Iztok Adamčič, 8. a

Tragedija slave je v tem, da lahko prav hitro upade.

Sonja Damjanovič, 8. a

O S K R O M N O S T I

Skromni ljudje se veselijo, če vidijo nekaj lepega, a skoraj nepomembnega, neskromnik pa se za take reči sploh ne zmeni. Npr.: sončni vzhod, ptico na vaji.....

Mateja Hrnjak, 8. a

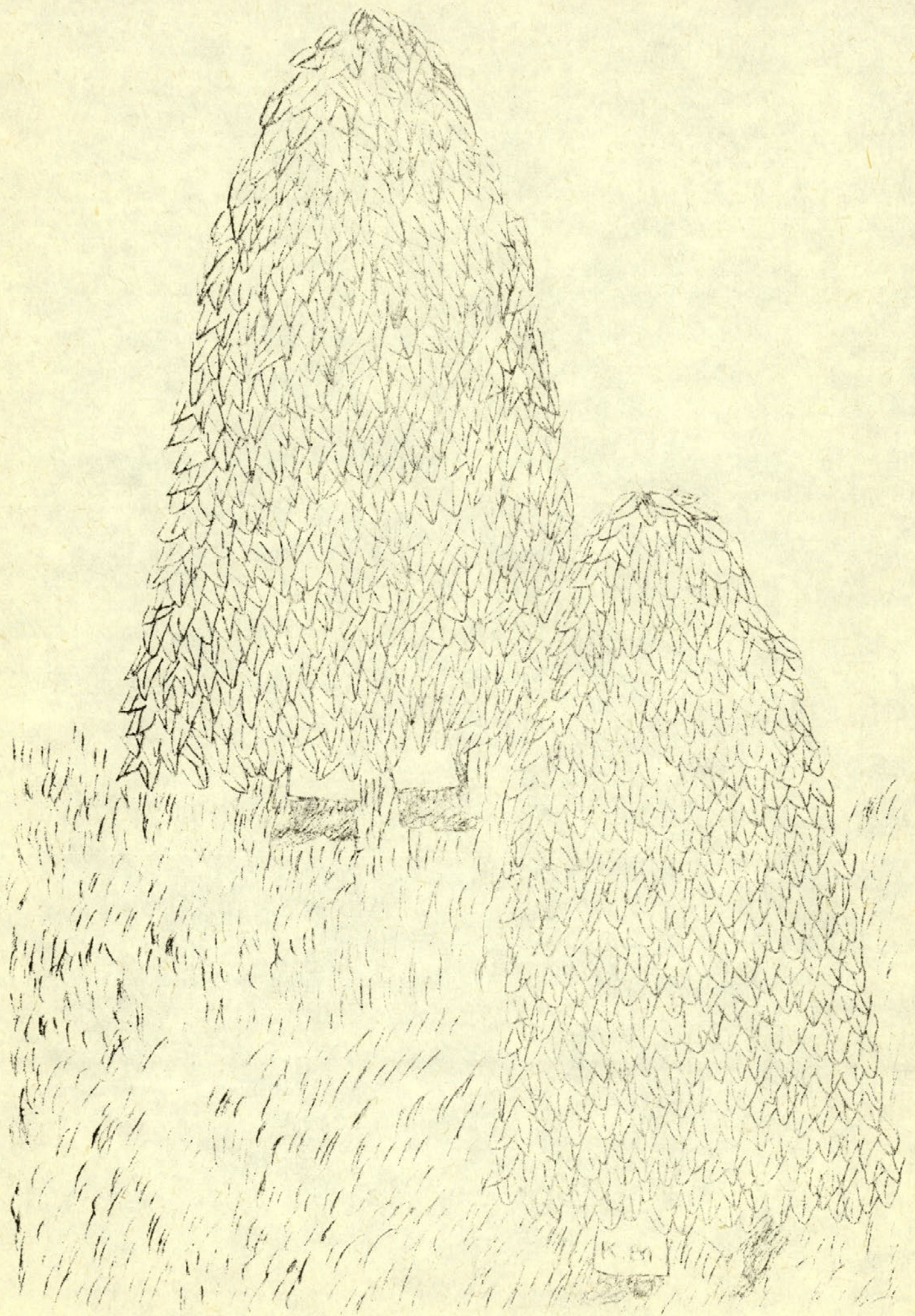
Človek, ki malo zahteva, z malim je srečen, z malim zadovoljen, ta človek je skromen.

Iztok Adamčič, 8. a

VELIKA ŽELJA

Imam samo eno željo. Želim si, da bi imel sesalec, ki bi posesal vse orožje na svetu, da ne bi bilo vojn. Če so vojne, ljudje trpijo in umirajo. Zato, veste, ne maram vojn. Če bi se mi ta želja uresničila, bi bil zelo zelo vesel.

Drago Cerovšek, 2. d

S R E Č A

Vsak otrok je bil vsaj enkrat srečen.

Tudi jaz sem bila že kar velikokrat srečna.

Sta dve vrsti sreče: prva je, da si srečen, če dobiš kaj novega, če greš na morje itd., druga pa, da si padel z drevesa in se ti ni pripetilo nič hudega.

Bila sem še majhna in mamica je bila v Celju na praksi za novo delovno mesto. Bila je že več dni, zato mi je bilo zelo dolgčas po njej. Jokala sem se in očka me je tolažil na vse načine, a ni pomagalo. Ko pa je mamica telefonirala domov, sem se še bolj jokala, tako da je prišla drugi dan domov in jaz sem bila takrat zelo srečna.

Otroci iz mnogih drugih držav, ki so lačni, pa so srečni, če dobijo vsaj košček kruha.

Želim, da bi bili vsi ljudje, še posebej pa otroci, srečni.

Erika Vraničar, 4. c

P T I Č K E

Damo jim še druge hrane,
da jih zima nam ne vzame.

Ptička pomladi vesela
nam bo lepo zapela.

Jurij Kocuvan, 3. b

ČE ZEMLJE NE BI BILO

Če zemlje ne bilo bi,
kje živeli bi ljudje?
Kje bili bi hribi,
kamor ptice polete?

Potem ne bi bilo planin
ne jezer ne morja,
ne bi bilo gorovja
s sencami obdanega.

Ne stalo bi nam sto mostov,
sto rek in sto gradov.
Ne imeli bi ogromno cest,
ne stolpnic ne vozov.
Ne bi bilo živali,
ptic, volkov, lisic.
Le kje bile bi ribe,
vse uboge brez vode?

Če tega ne bilo bi,
modruje stara smreka,
ne bi bilo graditelja,
silnega človeka.

Če zemlje ne bilo bi,
kje živeli bi ljudje?
Čeprav vesolje je veliko,
nihče ne ve, kje.

T E L I Č E K

V soboto smo šli v Bršljin k stari mami. Zelo rada hodim k njej, ker ima veliko živali. Ima kokoši, zajčke, hrčke, mački in psa. V hlevu pa ima telička. Je bel, na vratu, repku in ušesu pa ima črno liso. Kadar se postavim ob njega, se me zboji in se postavi čisto k zidu. Ko pa ga požgačkam po vratu, dvigne glavo in se stisne k meni. Včasih me polize po čevljih ali po rokah. Kadar me polize po rokah, me kar zasrbi, ker ima hrapav jezik. Ko gremo iz hleva, začne mukati.

Imam ga zelo rada, čeprav ni moj.

Tina Fink, 3. c

ROŽNI GRM

Imenujem se forzicija. Rastem na zelenici pred blokom. Še predno je posijalo prvo spomladansko sonce, so mi nesramneži pdomili skoraj vse veje. Odnegli so jih v stanovanja, kjer naj bi se v njihovih vazah razcvetele.

Prišla je pomlad, pod mojimi nogami je že zelena preproga, jaz pa stojim na njej kot berač v raztrgani obleki. Rad bi se pohvalil z rumeno srajčko. Sem zelo žalosten, ker sem se komaj rodil, pa sem ves pohavljen.

Prosim vse ljubitelje cvetja, naj ne bodo drugo leto tako surovi z mano.

Uroš Urbas, 4. a

S P O M I N

Misli v daljavo mi daljno hité.
Le kje si zdaj ti? Le kje?
Tega ne povedo mi moje solzé.

Spomin na tvoj koder mi las,
na tvoje oči, na glas, ki beži,
mu pové, da ljubim te jaz,
ki vzdihujem za tabo ves čas.

Misli v daljavo mu daljno hité,
le kje si zdaj tid? Le kje?
Srce mi vzdihuje za tabo, gori,
za tabo, ki ukradel si moje noči.

Si prisil, zahteval,
a jaz sem bila trda,
si v besu me klel in preklel,
živel si le záme, le jaz nisem záte,
drugače v veselju bi svojem zapel.

A zdaj se izogibaš me,
Zakaj, se sprašujem, zakaj?
Ko prejokala sem dolge noči,
da videla tvoje bi oči.

Kesanje je strašno vsaj zame,
ko le vedel bi zanjo, o ti!
Vseeno ti reči še zdaj ne bi mogla
besedico toplo, da blizu sem ti.

Z D R A V J E

Rada se umivam,
in zobe čistim si vsak dan,
ker bila bi rada zdrava,
ni moj trud zaman.

Ker zdravnika se zelo bojim,
raje luknjo v zobu pustim,
a ko zobek me boli,
hitro k zobarju hitim.

Bolečina je odšla,
ker zob zalivko ima,
jaz pa vesela vsa
od zdravnika sem odšla.

Renata Gracar, 3. b

A P R I L

Ob oknu slonim,
v sivo nebo strmim.
Deževne kaplje po oknu polzijo,
v njih se moji načrti topijo.

"Oh, aprilski dež presneti,
spet si mi zmotil načrt!
Ne morem se niti
z žogo poditi, s prijatelji na vrt.

Frnikule male
v žepu so zbrane,
nestrpno čakajo dni,
ko sonce igrišče posuši.

Andrej Steklasa, 2. a

Z D R A V J E

Lahko si srečen,
če si zdrav,
takrat se vedno
boš smejal.

Ne rabiš
piti čaja,
ker ti zdravje
ne nagaja.

Pa tudi
mamica bo srečna,
če veselje,
zdravje, bosta večna.

Verena Potočnik, 5. c

NAŠA MUCA

Naša muca mala
v copati je zaspala,
ko pa očka se zbudi,
vpraša, kje pa muca spi.

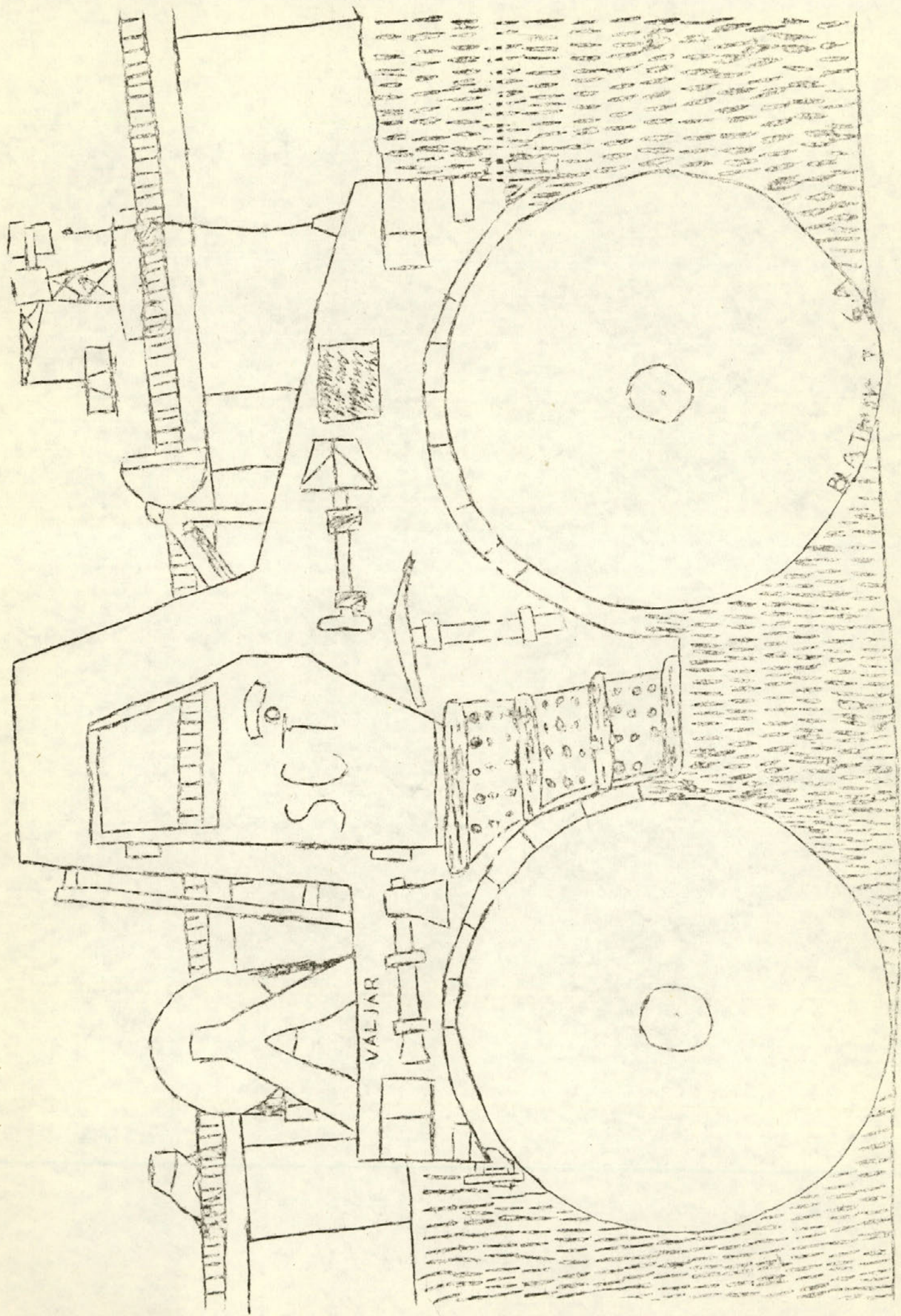
Ko pa muca se zbudi,
očke si pomane
in na lov hiti.

Ingrid Pureber, 4. c

R I B I C A

Tam za vasjo vodnjak stoji,
v njem pa ribica živi.
Po vodnjaku šviga
in z vitkim repkom miga.

Irena Matekovič, 3. c

D O M O V I N A

Domovina je morje,
ki valovi,
mornar, ki se z valovi
bori.

Domovina mi je trava,
na njej deca razigrana.

Domovina je ne bo,
ptica pozdravi
me toplo.

Nataša Šnidaršič, 4.a

MIKI IN MACA

Moja muca Maca
je velika paca.

Miki pa je zver,
da mu pravim: "Miki, mir!"

Razgrajata, se tepeta,
norčij sto počenjata.

Najraje pa slanino mlatita,
vedno za njo se pulita.

Taka sta ta frkolina,
skoraj vedno neubogljiva.

Katja Kralj, 4. a

MOJ PES

Zelo sem si žlel psa. Nekega dne sem šel na obisk k
staremu atu in stari mami.

Zagledal sem črnega, majhnega psa. Prosil sem staro mamo, če
ga lahko vzamem. Obljubila mi ga je. Še isti dan sem ga
odpeljal domov. Tudi doma so bili psa vsi zelo veseli.
Dali smo mu ime Vipsi.

Aleš Avsec, 1. d

MOJI ZAJČKI

Doma imamo majhne in velike zajce. Največ je mladih zajcev. Imam jih rad. Ko se skotijo, so še goli in slepi. Hranijo se pri svoji mami z mlekom. Moja zajkla je čisto siva, samo smrček ima bel. Dal sem ji ime Pika. Zelo rada je seno, oves in jabolka. Zelo me ima rada. Tudi jaz jo imam rad. Ko bo zajcev veliko, bomo naredili nove hlevčke.

Miha Vrbinc, 1. d

PTIČJA HIŠICA

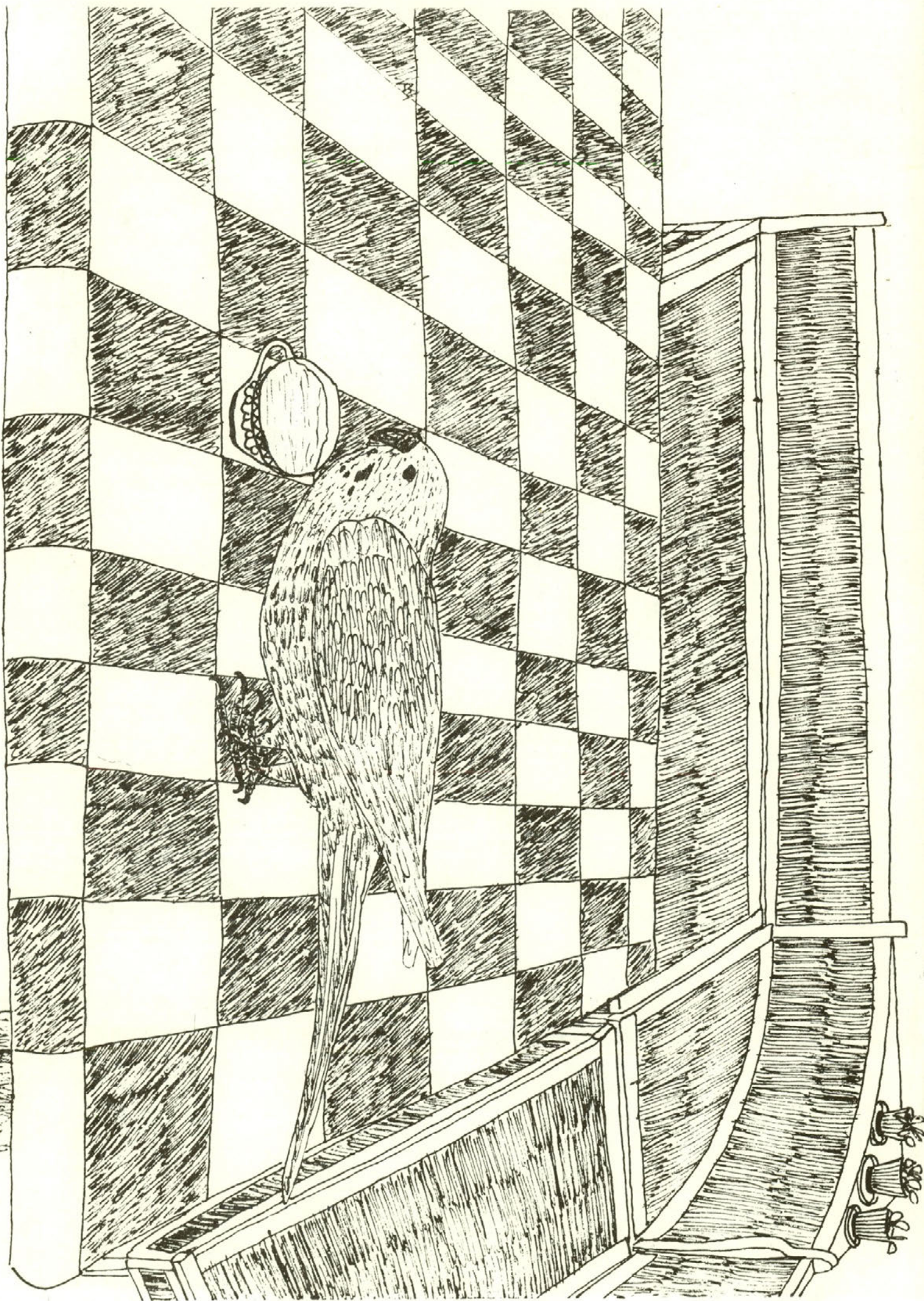
Pred našo učilnico imamo na terasi ptičjo hišico. Pridno jo obiskujejo vrabčki, siničke, taščice in druge ptice. Najbolj so zanimive taščice, ki so kot mehke rdečkaste kepice. Po jedi si čistijo na grmovju kljunčke. Kadar jih je veliko, se učenci potihoma približamo k oknu in jih opazujemo. Danes naših prijateljic ni bilo, ker je bilo bolj toplo.

Marjanca Bučar, 1. b

NAŠ MORSKI PRAŠIČEK

Ime mu je Piki. Star je eno leto. Ima majhno glavico, rjave dlakice, velika ušesa in črno pikico na nosu. Če ga pokličeš, počasi pricaplja. Rad je travo, deteljico in korenček. Pri stari mami ga včasih spustimo. Takrat dirja kot nor. Rad je v naročju. Če se mu mudi lulat, zacvili. Včasih se ti polula v naročje. Nekega dne ga je skoraj pojedla mačka. Piki je skočil iz škatle in se skrivil za rože. Sreča, da je prišel očka in vzel Pikija v naročje. Ta dan je Piki cvilil. Želim si, da bi še dolgo živel.

Boško Naumov, 4. d

L I Z A

Liza ni lizika. To je majhna psička. Lepa je na videz, ampak kaj počenja, to je nekaj neverjetnega! Njen gospodar je Marko. Ima ga rada in spoštuje ga.

Včasih skoči na Marka, da ga kar prestraši. Rada se valja po blatu, skače po postelji in rada se igra z Markom. Kadar je poredna, jo Marko okrega, nato napodi ven, da se izjoka. Kadar je pridna, jo Marko pokliče k sebi in si oba krajšata čas. Če se bliža kakšna nevarnost Liza hitro opozori Marka. Včasih gre z Markom loviti ribe in dobi tudi kakšno za pod zob.

Lizi je zelo lepo pri Marku in pri njem svobodno živi.

Danijela Negovanovič, 2. c

K O S

V nedeljo sem se igrala s prijatelji na dvorišču. Nenadoma me je poklical očka in mi pokazal mrtvega kosa. Povedal je, da se je zaletel v balkon in padel.

Poklicala sem prijateljice in jim pokazala mrtvega ptička. Ena izmed njih je predlagala, da bi ga pokopale. Odšle smo proti stari zajčnici, kjer raste staro drevo. Pod drevom smo skopale jamo in pokopale ptička. Potem smo nabrale nekaj kožic in okrasile z njimi grobek. Okrog grobka pa smo posadile rumene rože. Potem smo se naprej igrala.

Urška Pureber, 3. c

PRIPOVEDKA O PETELINČKU KIKIJU

Petelinček sem jaz, saj me poznate, tisti petelinček, ki ga kličejo Kiki. Zelo rad nagajam, kar bom počel tudi v zgodbici.

Bilo je toplo spomladansko jutro. Babica in dedek sta še spala, jaz pa sem ju zbudil in to takole: kikikikiriki. To sem počel vsako jutro. Nekega jutra, ko sem še spal, me je dedek zanesel v gozd, zato ker sem jima nagajal. V gozdu me je bilo strašno strah, same pošasti so bile.

Neko noč je prišel lovec loviti polhe. Jaz sem živel v luknji, kakor polh. Končno je lovec odkril ravno mojo luknjo. Takrat sem še spal, ker je bila noč. Lovec je začel tipati, ker je nekaj slišal in me potegnil ven. Bil je zelo vesel, mislil je že, da ima polha. Pogledal je malo bolj natančno. Takrat sem pa jaz na ves glas zakikirikal. Lovec se je ustrašil in me spustil iz rok.

Ves vesel sem šel nazaj v svojo luknjo.

David Bratož, 2. c

NAMESTO PAPIRJA SEM PRINESEL KROMPIR

Bila je zbiralna akcija papirja. Navdušen sem zbiral star papir in ga zlagal v klet.

Prišli so sošolci, da bi mi ga pomagali odnesti v šolo.

Papir ni bil zvezan. Poiskal sem škatlo. Nisem vedel, da je v njej pod papirjem krompir. Vanjo smo nametali papir. Težko smo nesli. Prišli smo v razred. Ko smo papir hoteli zvezati, se je na tla vsul krompir. Vsi smo se smejali. Počistili smo tla.

Krompir smo dali v vrečko. Odneseš sem ga nazaj. Nekaj časa sem bil v skrbeh, kaj bo rekel lastnik. Upam, da se bo vse dobro končalo.

Matevž Novak, 2. b

HIŠNA PREISKAVA

Prejšnjo soboto sem bila sama doma. Hotela sem preiskati hišo. Vedela sem, da je v njej še veliko skrivnosti.

Začela sem v kleti. Tam nisem našla nič posebnega. Potem sem odšla v sobo, kjer imamo stare predmete: kolovrat, star likalnik, razne omare in še druge reči. No, to je bilo že kar zanimivo. Bili sta še dve sobi, toda na žalost sta bili zaklenjeni.

Preselila sem se v prvo nadstropje. Tam je veliko prostorov: kuhinja, dnevna soba, WC in soba, kjer se s sestro učiva. Najprej sem preiskala kuhinjo. Vedela sem, da je tam veliko dobrih reči. V omari sem našla jedilno čokolado. Malo sem jo poskusila. Bila je zelo dobra. Odšla sem v dnevno sobo. Pogledala sem okoli sebe. Zagledala sem omaro, v kateri so bile sladkarije. Odprla sem jo. Tudi tam mi ni manjkalo sladkarij. Skoraj vse sem poskusila. Odšla sem v našo sobo. Tam nisem našla nič posebnega.

Zdaj sem odšla po stopnicah navzgor v drugo nadstropje. Tam so: kopalnica, spalnica, otroška soba, kabinet in podstrešje. V kopalnici sem našla samo Softi in nekaj bombonov. Odšla sem v spalnico. Nekaj časa sem stala pred ogledalom in se šminkala s šminko. Ko sem končala, sem se šla umiti. Na vrsto je prišla otroška soba. V njej nisem bila dolgo, ker jo že poznam. V kabinetu sem našla žogo. Še najbolj zanimivo je bilo na podstrešju. Polno igrač, zvezkov, knjig in še veliko drugega.

Če ne bi sestra pozvonila, bi ostala na podstrešju še zelo dolgo.

Anuška More, 3. d

NA ROGLI

(po dogodku)

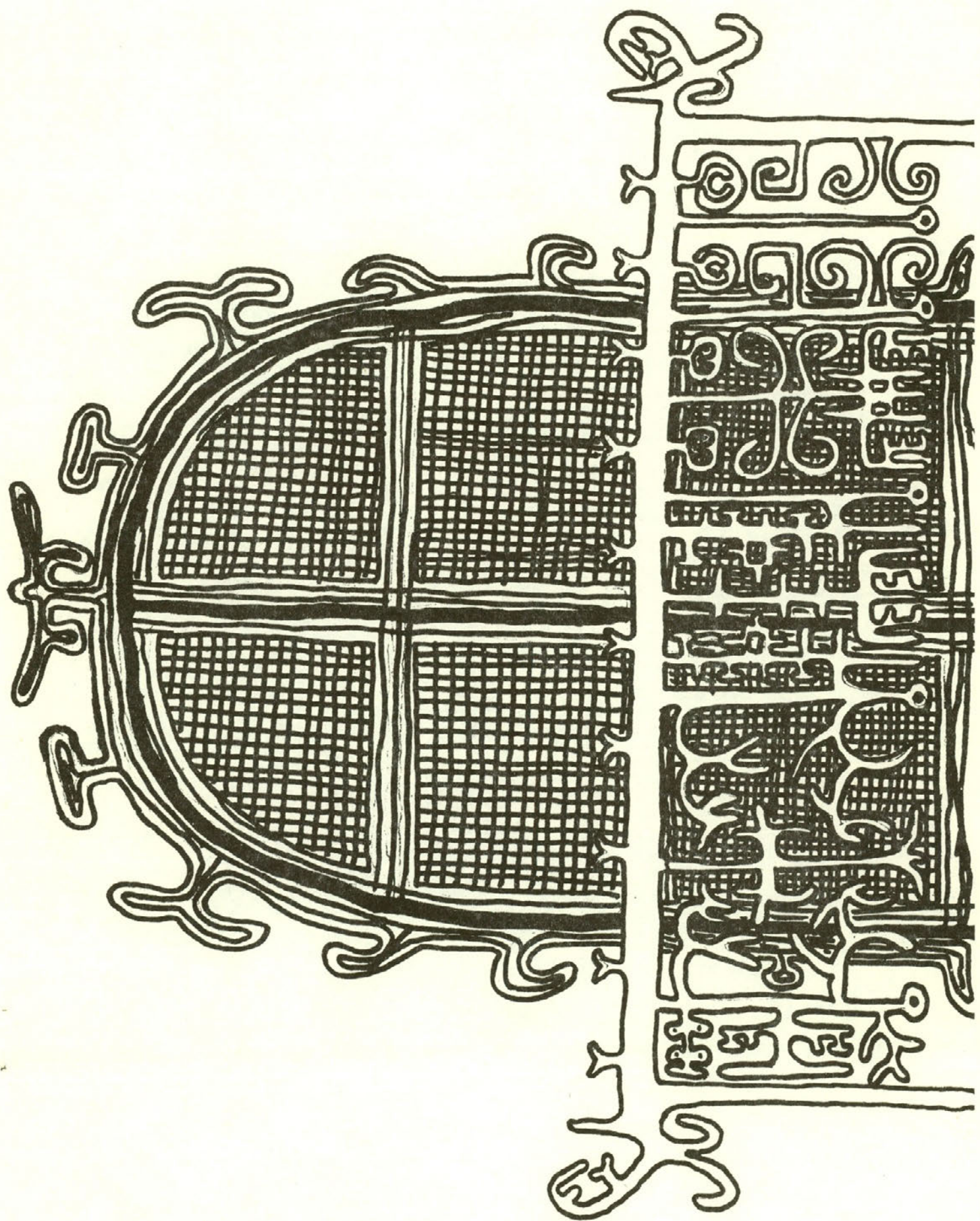
Krajevna skupnost Kandija - Grm je organizirala izlet na Roglo. Seboj smo vzeli veliko stvari. Jaz sem zvela hrano, smučarsko opremo, nahrbtnik.....

Že prejšnji dan sva se s sošolko Ano in njenim očkom dogovorili za odhod.

Avtobus je odpeljal že ob pol sedmih. Dogovorili smo se, da se dobimo petnajst minut prej. Spat sem šla že zgodaj zvečer. Še prej pa sem si pripravila opremo. Zjutraj sem stekla proti Anini hiši. Bili so že pripravljeni. Bil je meglen dan. Avtobus je imel zamudo. Peljali smo se čez neki most, s katerega sem videla postavljeno elektrarno. Bila sem še zaspana. Z Ano sva se ves čas igrali. Končno smo prispeli. Rogla je bila še vsa zasnežena. Dogovorili smo se, da se dobimo ob štirih v avtobusu.

Na Rogli so različne gostilne, žičnice, gozdovi in še stolp. Velikokrat sva se z Ano zapeljali po progi. Na žičnici sva zmerom padali. Po padcu sva se zelo smajali, včasih pa tudi kregali, katera je bila kriva. Ko sva se nakaj časa smučali, sva pojedli in se odšli zopet smučat. Čas je hitro minil. Odpeljali smo se do avtobusa. Smuči smo odložili v prtljažnik in se odpeljali do šole. Bila sem utrujena. Med potjo sem videla veliko novega in zanimivega. Izlet mi je bil zelo všeč. Mamica in očka sta me spraševala, kako je bilo.

Katja Krasko, 2. b

KAJ MI JE TEŽKO PRI POUKU

"Dring, dring, dring," zvoní ura. Ves zaspan mahnem z roko po njej, toda ta drdra še kar naprej. Godrnjaje se spravim iz postelje. "Je že tako na tem svetu, zmeraj nekoga mučijo." Potem se dokončno zbudim, umijem, oblečem, skočim po časopis k vratom in ko znova pogledam na uro, jeta že skoraj osem. Pograbim torbo, zletim iz hiše ter ves zadihan priletim v šolo.

Ko stopim v razred, so vsi nekam čudno tiho. Vprašam Aleša: "Ali, kaj se pa dogaja?" On pa mi odvrne. "Pusti me, saj vidiš, da se učim." Tedaj mi možgani pokapirajo: "Jao, kemija, jaz pa nič ne znam." Počim se na sedež zraven Tinca, ga pozdravim, on pa nič, bulji dalje v knjigo. Jaz pa si mislim: "Pa nič, prav, bom pa še jaz drugič tiho." Pogledam v torbo in kaj vidim, kemijo sem kompletno pozabil doma. Odletim iz razreda, na hodniku skoraj povozim tovariša Bučarja in padem v 8. d. Že od daleč tulim Slavcu, naj mi posodi knjigo, pa hitro. Knjiga prifrči po zraku in jaz sem v trenutku spet v kemiji. Vsi vstanemo, pozdravimo tovarišico ter se znova usedemo. Ko tovarišica odpre redovalnico, se zazre vanjo 28 parov oči, ki nemo prosijo, da ne bi bili vprašani. To je najbolj mučen trenutek v celi uri, ko veš, da bosta dva zagotovo vprašana. Počutiš se kot talec, ki ga bodo zdaj zdaj privezali na kol in ustrelili. Žrtvi vstaneta, se borita za svojo oceno ter lovita sleherno slamico, ki bi ju rešila utopitve. Enemu uspe, drugemu pa ne. Ko se redovalnica zapre, zasliši enoglasen vzgih. In potem spet ura teče dalje, kot da se ni nič zgodilo. Toda zadnjih pet minut se vleče kot čigumi. Odštevaš sekunde do takrat, ko boš zletel iz razreda. In takrat: "Dring, dring."

Zaščitnik in najvišje božanstvo učencev, prečastiti tovariš zvonec.

V bistvu pri pouku ni nič težkega, razen spraševanja in zadnjih pet minut. Sicer pa, kaj bi počeli, če ne bi hodili v šolo. Dobro, nekaj dni se že prileže, toda potem ti postane dolgočasno in ne veš, kaj bi počel. Kljub težkim trenutkom so v šoli tudi lepi trenutki.

PO POUKU

Počutil sem se kot ubogi kaznjeneec pred besnim sodnikom.

- Kako je bilo v šoli, si dobil kakšno oceno? vpraša mama.

- Nobene, mama.

Spet mi teži, sedaj jo imam pa že zadošči.

- Kako, cel teden nisi dobil nobene ocene?

- Mama, res se ni čisto nič zgodilo.

Naj me pusti na miru, drugače bom popenil.

- Koliko si pa matematiko pisal?

- A jaz? Kaj pa? A matematiko? Ja, te pa še nismo dobili.

Pa me ima. Nekaj se moram hitro spomniti, drugače bom podnevi zvezde videl. Stoposto ji je kak "pridkan fantek" zatožil. Če ga dobim, mu bom krake zavezal.

- Kaj nisi tri pisal?

- Si me vprašala, če smo matematiko dobili nazaj? Ja, zakaj pa prej ne poveš? Ja, to sem pa res tri pisal.

Zdaj sem pa nadrsal, ampak... upam, da bo šlo.

- Dobro si začel novo šolsko leto, z lažjo in s slabimi ocenami....

- Mislil sem, da si me vprašala za zemljepis. Pri matematiki mi je pa samo pol točke manjkalo do štiri. Saj so tudi drugi slabo pisali. Spet pridiga. Sedaj bo začela, kako je Aleš priden, pa da se nikoli ne zlaže in podobno mi bo nakladala tri dni skupaj.

- Je bilo to vse ta teden?

No ja, biologijo sem štiri dobil, spisje mi je tudi štiri dala, potem smo pa še angleščino pisali.

- Potem se ta teden pa res ni nič zgodilo, a? Sedaj se pa pojdi brž učit, da se jutri ne bo kaj nepričakovanega zgodilo.

- Dobro, mama.

Uf, preživel sem.

OSMOŠOLEC

ZDRAVO!!

Nedelja,
25. 7. 1983

Včeraj je bil ples. Ne vem, kako bi ti ga opisala, ampak bilo je kratko malo - super. Zabavala sem se s prijatelji. Spoznala sem tudi njega, črnih skodranih las in modrih oči. V pozdrav sva si podala roki in pri tem se mi je lepo nasmehnil in mi povedal svoje ime, Ivo. Bil mi je všeč. Rekla sem prijateljici:

"Je pa čeden, ne?!"

"Ljubezen na prvi pogled," mi je posm hljivo, a hkrati nedolžno odvrnila.

Užaljeno sem se obrnila, vedela pa sem, da se bom najbrž res zaljubila vanj. Cel večer sem skrivoma pogledovala za njim. Mislim, da je to opazil, saj se mi je nekajkrat nasmehnil. Tudi plesat me je povabil, takrat sem bila nad oblaki, nisem pa vedela, zakaj. Po plesu smo odšli do šotorov, skupaj. Prijatelji so začeli nekaj potihó govoriti. Nisem jih slišala, pa me tudi zanimalo ni. Tedaj pa se je oglasil nekdo:

"Zakaj si pa tako tiho, Suzi! Te je čisto osvojil?" Jezno sem ga pogledala in šla mirno dalje. V našem šotoru so že vsi spali. Potihó sem oblekla pidžamo in zlezla v spalno vrečo. Nekaj časa sem razmišljala, potem pa sem zaspala.

Zbudila sem se ob desetih. Pojedla sem že in sedaj, kakor sam veš, sem ti vse lepo zapisala. Čas je, da grem na plažo. Mogoče ga bom videla, veš koga mislim, ne?. Mislim, da sem že zaljubljena. Zdaj pa adijo. Oglasim se ti popoldne ali zvečer.

SEDMOŠOLKA

STARŠI TAKO, KAKO PA JAZ

Zopet je vstajalo novo jutro. Drobní sončni žarki komaj prebujene pomladi so silili v šolo in me žgečkali. Hočeš nočeš sem morala vstati. Skočila sem do radia ter ga prižgala, čeprav mi je že samo srce igralo in razbijalo ob misli, da je danes petek, zadnji dan šole v tem tednu, poleg tega pa grem v disco.

Šolski dan je počasi mineval in komaj sem čakala, da odzvoni in da sešolska mora konča. Komaj pa sem odprla vhodna vrata naše hiše, me je že zajela slaba vdjà, ki je prihajala odznotraj. Mama je imela jezen obraz in ko sem jo pozdravila, mi je komaj odgovorila.

"Mami, saj bom šla danes lahko v disco, ali ne!?" sem jo priliznje-no vprašala.

"Nikamor! Samo po discih in gostilnah bi hodila, doma bom pa jaz delala."

"Ampak, mami! Saj si mi obljubila." Čeprav sem se delala mirno, sem si v sebi mislila: "Oh, ne, že spet!" "Misliš, da ne vem, kaj počnete tam. Samo fante si iščete, ker nimate drugega dela, potem pa ljudje govoričijo in si brusijo jezike."

Le kaj so ji spet povedali? Njo pa tudi vse spravi v slabo voljo in vsakemu nasede, še najraje pa sluši, če ji kdo pove kaj o meni.

"Poslušaj, mami! Jaz ne grem v disco zaradi fantov, ampak zaradi svoje zabave in da se sprostim po napornem tednu." sem ji še vedno mirno govorila, čeprav je v meni že vse vrelo.

"Poslušaj, Dunči! kar sem rekla, sem rekla. Sploh pa mi ni jasno, zakaj tako siliš v disco. Ko sem bila jaz mlada, discov še bilo ni. Le kakšen ples sem pa tja, pa še za to sem morala biti zelo pridna in en teden dobro delati, da so me pustili. Ti pa cel teden ne delaš nič, če je kakšno delo, se moraš učiti; zvečer greš k tisti podrti bajti, tako da od tebe nimam nobenih koristi." Bilo bi je vsega dovolj.

"Kaj pa hočeš, da grem krave past na beton in molzem sosedove krave, da bom čimbolj podobna tebi v tistem času?"

Pok! Je že padla klofuta. Obrnila sem se na peti, stekla v svojo sobo in zaklenila vrata.

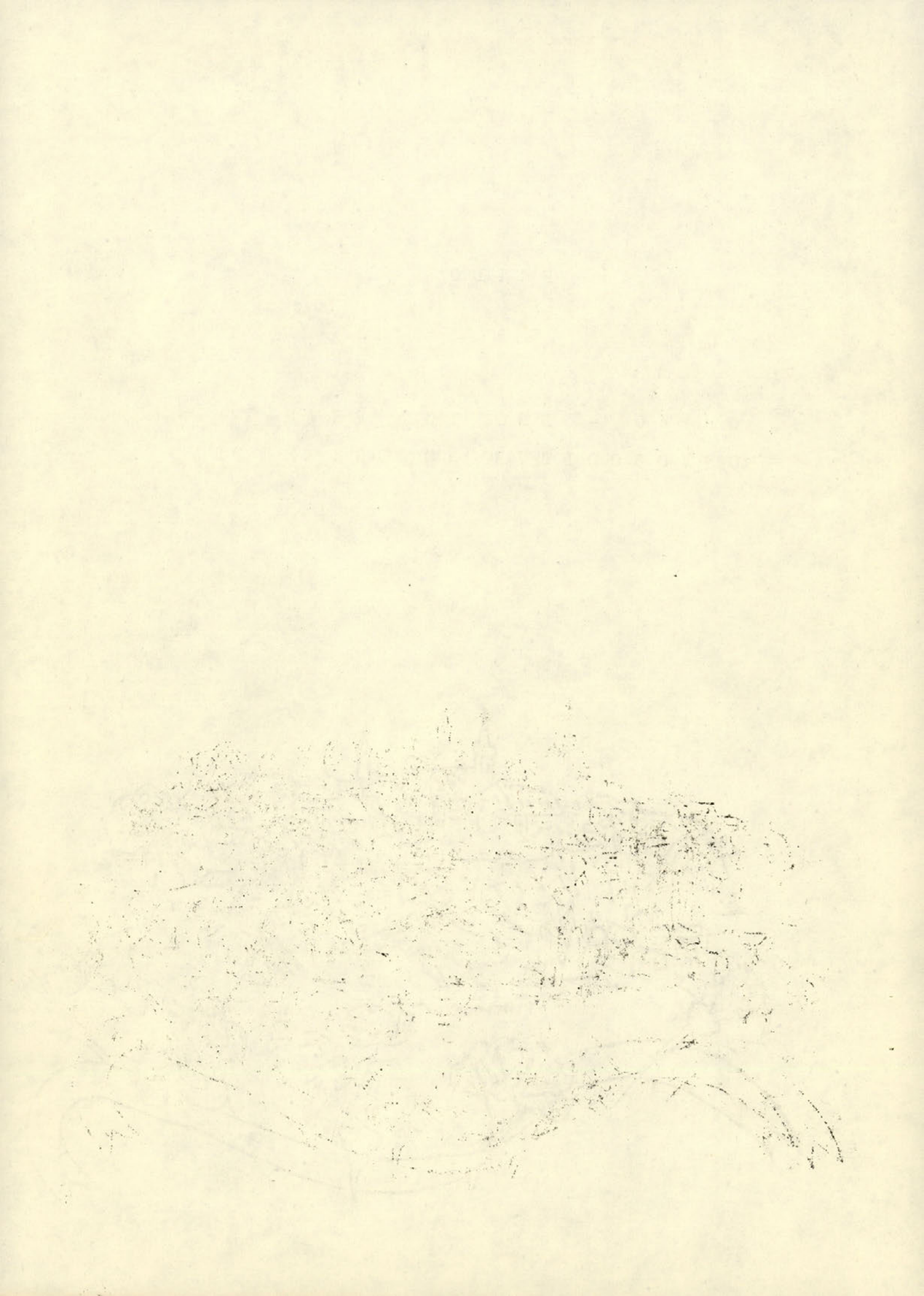
Zopet ne bo nič z discom. Oblivale so me solze in najraje bi zgrizla samo sebe. Potiho in v mislih pa sem neprestano ponavljala:

"Že spet, že spet, že spet..."

PRILOGA

OB 40 - LETNICI PRVE
OSVOBODITVE NOVEGA MESTA

Članice zgodovinskega krožka smo dobile nalogo, da obiščemo ljudi, ki so sami doživeli 1. osvoboditev Novega mesta leta 1943. Tako smo obiskali tov. Franca Somraka in z njim naredili kratek intervju.

1. Ali nam lahko poveste kaj o osvoboditvi Novega mesta?

Ravno takrat smo se nahajali v okolici Novega mesta. Ob kapitulaciji Italije je v Novo mesto iz Žabje vasi prišel vod. Na čelu kolone je s konjem jahal Anton Pavlič. V spremstvu zaščitne čete je prišel komandant Stane Rozman. Na Rotovžu se je začel pogovor z italijanskim generalom Certurijem. Po razgovoru so Italijani zapustili mesto skupaj z divizijo. Polovico orožja so Italijani pustili partizanom, ostalo pa so odnesli s seboj. Pištole so obdržali samo višji oficirji. Novomeščani so bili veseli, vendar v strahu, ker so se bali, da bodo mesto bombardirali Nemci.

2. Kakšno je bilo vaše ilegalno delo pred odhodom v partizane?

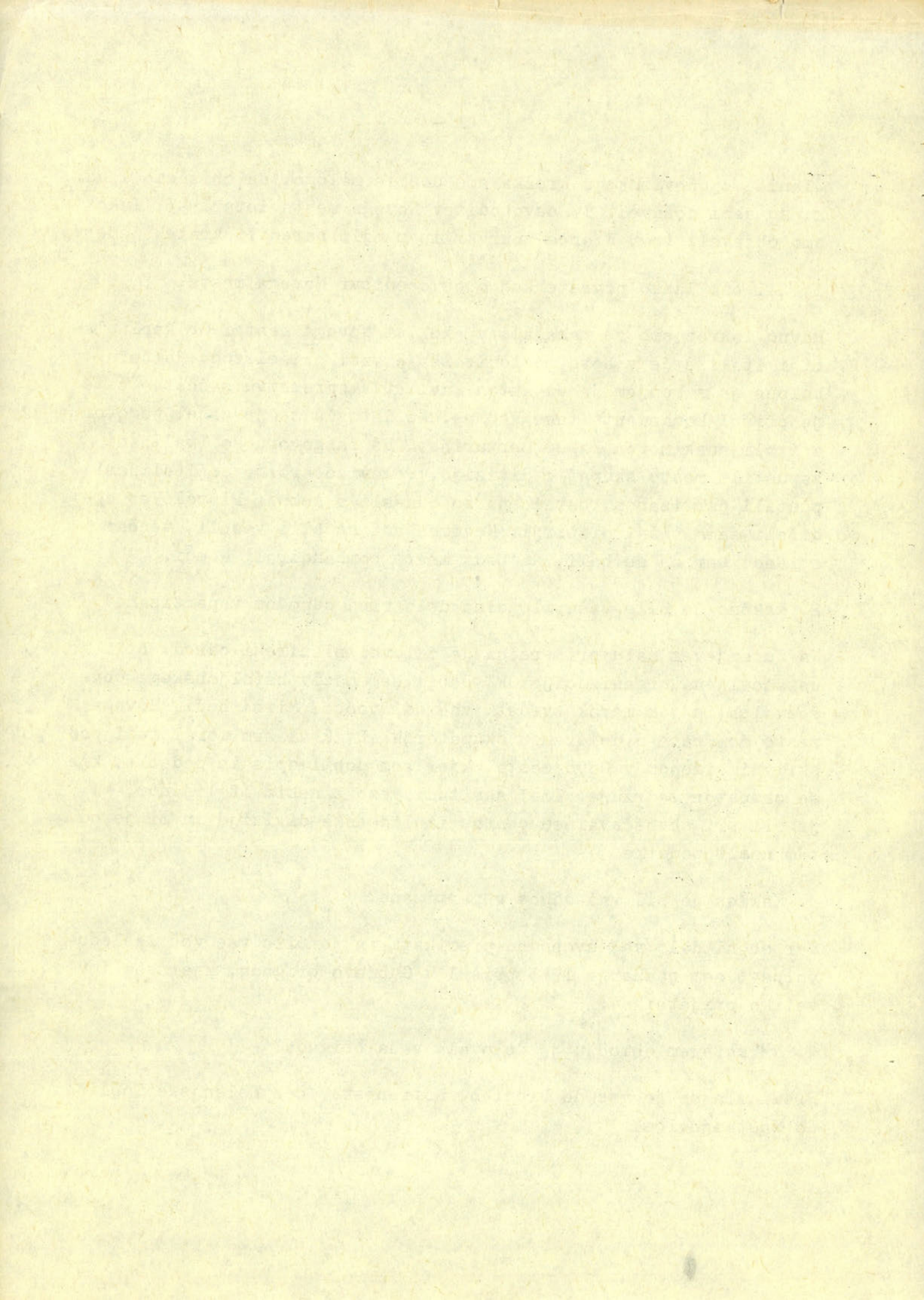
Na Kuzarjevem Kalu pri Prečni je deloval pionirski odred. Bila je ustanovljena organizacija OF. Dobil sem naziv bataljonskega obveščevalca in sem moral zvedeti vse od Otočca, Mirne peči, Novega mesta do Frate o delovanju okupatorja. Dvakrat sem moral tudi pod skrivnim imenom v Novo mesto, kjer sem dobil opis in podatke, kje se okupator zadržuje. Imel sem tudi vezo z nekim Italijanom, ki je bil pri obveščevalnem centru italijanske divizije in mi je od tam nosil podatke.

3. Kakšen je bil vaš odhod v partizane?

Ker se ni dalo več svobodno premikati in je bilo vse več zasledovalcev, sem januarja 1943 prišel v Gubčevo brigado, kjer sem imel veliko prijateljev.

4. Na katerem območju je delovala vaša brigada?

Premikala se je vse do Vrhnike, Notranjske, čez Dolenjske Toplice do Kastanjevice.

POGOVOR S TOVARIŠEM SLAPNIKOM

Prva brigada, ki je prišla v Novo mesto, je bila Šlandrova brigada. Ustanovljena je bila 6. avgusta 1941 na Štajerskem, to ozemlje pa je bilo v sestavi XV. divizije. Ob ustanovitvi je štela 3 bataljone:

- Savinjski (okoli Gornje Savinjske doline)
- Zasavski (okoli Zasavja)
- Kamniški (okoli Kamnika)

Ob ustanovitvi je bila zelo močna, saj je štel kar 750 borcev in bork. Od tega je bilo 350 oboroženih, ostali pa so bili brez orožja. Brigada je bila zato tako močna, ker so tisti čas Nemci pošiljali slovenske fante na rusko fronto; da pa bi se izognili nemški mobilizaciji, so se raje pridružili partizanom.

Partizani so orožje dobili le, če so ga vzeli iz rok sovražnikov. To je uvidel tudi Glavni štab Slovenije. V sept. leta 1943 je fašizem padel in pričakovale so se številne spremembe v armadi, zato so Šlandrovo brigado s Štajerske poklicali na Dolenjsko.

Brigado so sovražniki takoj odkrili in jo začeli zasledovati. Ravno takrat je prišla iz Danske 71. divizija nemške vojske in se utrdila na črti Kamnik, Domžale, Mengeš. Šlandrovo brigado je stisnila med Črni Graben in Savo. Kaj naj naredijo? Brigada se je skušala rešiti po bataljonih: - Savinjski se je rešil čez Savo le z 72-imi borci.

V Zasavskem bataljonu so bili najvišji funkcionarji (npr. Ribičič ipd.) in Glavni štab. Poleg njih se je rešil še malo več kot 200 borcev in bork. 26. avgusta 1943 je prišlo povelje, da mora Zasavski bataljon čez Savo ob 17,00. Prepreke so bile zelo hude: Sava, ceste in železnice, razmejitvena meja, kjer je bilo polno vojakov. Kljub temu je bataljon prišel mimo brez borb in se 27. avgusta ustavil nad Cikavo. Borci so bili utrujeni, lačni, mokri. Kuharji so začeli kuhati kosilo, in ravno takrat, ko je bilo kuhano, so straže prinesle obvestilo, da gredo belogradisti. Bataljon se je moral brez kosila umakniti.

28. avgusta je bil bataljon v Čašnjicah nad Trebeljnim. Takoj naslednji dan so šli nad železnico. "Pozdravila" jih je nemška artilerija iz Mirne peči in Novega mesta.

V noči iz 7. na 8. september je bataljon napadel železniško križišče in po opravljeni nalogi so se odpravili na Radinje. Dobili so sporočilo, da prihaja čez loco sovražnikovih vojakov in da bodo kmalu na Radinjah. Partizani so se pripravili za napad, vendar se je italijanska vojska ustavila v bližnji vasi in se čez nekaj časa vrnila nazaj v Trebnje.

Partizanska vojska se je umaknila v Štatenberg. Ob treh zjutraj so dobili ukaz za zbor brigade. Komisar - Ribičič - je povedal, da je Italija kapitulirala. Seveda se je pojavilo nepopisno veselje borcev. V tem trenutku pa je prispelo iz štaba divizije sporočilo: "Zbrati je potrebno 25 prostovoljcev, jih dobro oborožiti in obleči. Pod poveljstvom komandirja naj krenejo v Novo mesto!"

Takrat je prišel Edo Mihevc, ki je bil član glavnega štaba Slovenije z nalogo, da gre na pogajanja v Novo mesto, četa 25-ih prostovoljcev pa da gre z njim.

Četa je prišla v Mačkovec in Mihevc je zahteval od straže, da ne sme streljati. Straža ga je odpeljala v štab divizije k Čerutiju na pogajanje. Mihevc je zahteval, da pride njegova četa do štaba in tam tudi ostane. Čeruti je to dovolil.

Čeruti ni hotel slišati, da bi italijanska vojska predala orožje. Hotel je, da se vojska z orožjem vred vrne v Italijo. Ker pa Mihevc tega ni dovolil, je najprej privolil, da bodo dali 1000 pušk in 40 lahkih mitraljezov.

9. septembra je prišlo v Novo mesto čez 1000 belogardistov pod vodstvom Vuka Rupnika. Le ta je bil zelo predzen in je po večkratnih obiskih Čerutija prepričal, da partizanom ne da orožja.

Mihevc je o razvoju pogovorov oddajal sporočila v štab divizije, da pogajanja ne dajejo ustreznih rezultatov. Štab je dal ukaz Slandrovi brigadi ob 18.00, da se preko Dobrave približa Novemu mestu. En bataljon je zasedel Muhaber, cesto proti Trebnjem, Kamniški bataljon je zasedel Mačkovec, Gradnikova brigada pa je zasedla Novo mesto z desne strani Krke; Zasavski bataljon pa je dobil nalogo, da vkoraka v Novo mesto takoj, ko se pokažejo potrebe.

10. septembra zjutraj se je Mihevc v spremstvu straže odpeljal v Čerutijevem avtomobilu v Stražo, kjer so bili Kidrič, Avsec in major Jones. Povedal jim je, kako potekajo pogajanja. Razgovori so se potem še nadaljevali pri Čerutiju.

Ob 9.30 je Zasavski bataljon preko bloka v Bučni vasi vkorakal v Novo mesto. Na čelū je šel Ribičič, za njim zastovonoša, potem aktivisti in bataljon. Na eni strani jih je pozdravila Narodna zaščita in prebivalstvo, na drugi strani pa je bila italijanska vojska, ki si je želela, da pride čimprej domov. Na hišah so visele zastave, polno je bilo cvetja, ob cesti je bilo postavljenih polno topov. Bataljon se je ustavil na Glavnem trgu pred današnjim magistratom ob 10.30. Ob 11.00 je bil veliki miting, na katerem je govoril tudi Boris Kidrič.

Ker pogajanja niso dala nobenih rezultatov, je bataljon italijanski vojski odvzel orožje. Zasavski bataljon je moral zastražiti blok proti Zabji vasi. 5 čet Narodne zaščite je bilo formiranih v mestu.

11. septembra je bila v Kočevju končno podpisana kapitulacija. Čeruti je sporočil, da je on partizanski ujetnik in da se mora predati partizanom.

Kaj je bila osnovna naloge partizanske vojske po osvoboditvi?

Psihični pritisk na borce je bil velik. Razorožiti je bilo treba vojsko in belogardiste, treba je bilo zaščititi skladišča. V mestu se je vršila mobilizacija borcev in za varovati je bilo treba osvobojeno ozemlje.

Brigada je hitro narasla iz 600 na 2000 borcev, imela je štiri bataljone. Na ljubljanskem območju je bilo razprošenih čez 30.000 Italijanov, 107 postojank, 6134 belogradistov in 2 skladišči orožja.

Politično, gospodarsko in upravno območje je urejala OF v okoliških vaseh. Po osvoboditvi so prenesli svoje delo v Novo mesto.

Od začetka NOB so delovali odbori OF v vsaki vasi in večjih mestih. Ponekod so bili tudi že NOO, ki so bili povezani v okrožja in brez njih ne bi bilo takih uspehov.

22. septembra so volili delegate za kočevski zbor, imeli so volitve za ljudsko oblast. Življenje v mestu je bilo sedaj drugačno. Ker so Italijani tako na hitro odšli, je bilo pričakovati Nemce. V Novem mestu je bil edinstven slučaj, ko je bilo osvojenjeno veliko mesto in je vlada že drugi dan delovala.

Ali ste delovali tudi kot ilegalec?

1. Najprej sem delal v rudniku. Leta 1941 sem dočakal razpad Italije v Mirni. Uspel sem priti domov. Nisem se vključil nazaj v delo, ker so Nemci izvedli strogo evidenco ljudi. Jeseni 1941 sem moral iti na Koroško, kjer sem delal do konca 1942. Januarja 1943 smo štirje pobegnili in se priključili k Zasavskemu bataljonu. Kmalu sem prišel v Šlandrovo brigado.

Ko so partizani osvobodili Novo mesto, je dobila Šlandrova brigada območje od Bučke, Kostanjevice do Krškega, kjer je delovala. Gubčeva brigada je razoroževala sovražnike v Mokronogu, v Grosupljem pa Cankarjeva brigada.

Brigada je napadla belogradiste v Bršičji vasi. Izgubila je 35 fantov; po končanih bojih se je vrnila v Mokronog. Franc Rozman-Stane je odločil, da naj se izmed 2500 borcev izbere 180 štajerskih fantov, ki se bodo vrnili na Štajersko.

22. septembra so šli na Štajersko, ostali pa so šli v 12. brigado, od imenom Štajerska brigada, ki je ostala v Novem mestu. Tisti, ki so šli na Štajersko, so s seboj nesli dvojno število orožja.

Kakšna je bila vaša naloga med vojno?

V Šlandrovi brigadi sem bil komandir čete, v 12. oz. Štajerski brigadi pa komandant bataljona. Leta 1944 sem bil ranjen.

Vsaka izvedena akcija je bila analizirana po vojaški liniji. Poiskali so napake, in če komandir čete ni dobro opravil svoje naloge, so ga odstavili.

V ilegali nisem bil prisoten, ker je bilo na Koroškem nadzorstvo zelo strogo. Šele koncem leta 1943 je prišlo do situacije, ko je bilo nekaj ilegalnega dela.

Kako ste doživljali osvoboditev Novega mesta in razorožitev italijanske vojske?

Ko smo razorožili italijansko vojsko, sem videl v bluzi bivše jugoslovanske armade nekega znanega človeka. On me je zagledal in poklical. Ugotovil sem, da je to Paljevec Cveto, s katerim sem bil pri vojaki v stari jugoslovanski vojski. Povedal je, da je bil prej zaprt in želel se je vključiti v mojo četo. Ker je bil dober borec, je tako napredoval, da je bil komandir čete nekega bataljona v 12. brigadi. Leta 1944 je z nekaj tovaršmi pobegnil in postal kapetan I. klase pri beli gardi.

Po osvoboditvi sem se srečal s Cveto v Ljubljani. Zvedel sem, da je na zaslišanjih vse zatajil in je rekel, da ni bil v nobeni vojski - niti partizanski, niti belogradistični.

Kakšni so vaši osebni vtisi o partizanstvu, zadolžitvah?

Lepo je čutiti toplino tovarištva. Lepo je, če dobiš neko nalogo in še lepši je občutek, ko nalogo dobro opraviš. Nekoč sem dobil nalogo, da s prijatelji uničimo skupino žandarjev, ki so hodili na večerjo v neko gostilno. Čakali smo jih. Žandarji so šli v jedilnico in začeli jesti. Ker smo mi vpadli v jedilnico, so žandarji kaj kmalu povečerjali.

Najtežje je, če je človek ranjen. Jaz sem bil ranjen leta 1944, v koleno, pri Gronopljem. Odpejali so me v Spodnji Hrastnik v bolnico. Orožja mi niso pustili zaradi varnostnih razlogov.

Nekoč smo dobili sporočilo, da prihajajo belogardisti. Osebje je ranjence hitro poskrilo. Mene so dali pod neko previsno skalo in me prekrili s smrekovimi vejami. Zraven so mi dali čutaro vode in me pustili. Tako sem čakal dva dni in dve noči, izročen na milost in nemilost sovražniku in svojim težkim mislim. Takrat smo imeli srečo, da belogardisti bolnišnice niso odkrili.

Kako ste se oskrbovali s potrebnimi stvarmi?

Obleko smo dobili pri ljudeh, prav tako smo bili za hrano čisto odvisni od prebivalstva.

Kateri dogodek vam je ostal najbolj v spominu?

To je bila vsaka večja akcija, seveda pa je bilo nekaj najlepšega osvoboditev Novega mesta.

Kaj pa tovarištvo med partizani?

Bilo je izredno. Meni je najbolj ostal v spominu dogodek, ko smo bili v Tržišču. Trije partizani so šli po mostu in niso opazili nemškega stražarja. Nемец je začel streljati in zadel enega od partizanov. Druga dva sta ga hitro pobrala z mitraljezom vred in se z njim umaknila v zavetje. Ranjeni vojak mi je dal mitraljez kot komandirju čete in me prosil, da ga skrbno čuvam do takrat, ko

se bo vrnil iz bolnišnice. Na žalost pa je že med prevozom v bolnišnico umrl.

Po pripovedovanju tov. Slapnika napisali

Jasna Jaklič, 8.d
Mateja Vukšinič

DOGODEK, KI GA NE MOREM POZABITI

Staremu atu se je med NOB pripetilo veliko stvari, ki jih ne more pozabiti. Najbolj pa se mu je vtisnil v srce tale dogodek:

Marca 1943 je stari ata deloval kot terenec - obveščevalec. Med drugim ga je pot vodila tudi v belogardistično postojanko Semič. Tam je dobil vezo s svojimi zaupniki, ki so mu dali poročila o premiku belogardističnih in italijanskih enot. Med zbiranjem podatkov ga je v neki trgovini zalotil karabinjer, po rodu Slovenec, in ga vprašal, kaj vendar počne v postojanki. Stari ata je razumel njegov namig na nevarnost, zato je odšel v drugo trgovino, kjer je tudi dobil nekaj poročil. Tudi tu mu sreča ni bila naklonjena, kajti v trgovino je vstopil belogardist, ki je starega ata osebno poznal. Belogardist je sumil, da stari ata dela za partizane. Želel je, da stari ata odide z njim iz trgovine, nakar je vprašal, kdo ga je postavil za vaškega zaščitnika: partizani ali vaščani. Ker ga je belogardist obvestil, da je v nevarnosti, je belogardistu odgovoril, da sploh ni zaščitnik. Za tem ga je belogardist nagovarjal, naj pristopi k beli gardi, vendar mu je stari ata odgovoril: "Dobro me poznaš in veš, da tega ne bom naredil. Imaš pištolo. Ubij me ali pa me pusti, da odidem domov." Dovolil mu je, da je odšel, vendar pod pogojem, da se javi belogardistom ali pa pridejo sami ponj. Ker je stari ata predvideval, da ga pri zapornicah ne bodo spustili iz postojanke, je nagovoril belogardista, da odide z njim, kar je le-ta tudi storil. Belogardist pri zapornici je imel ukaz, da starega ata brez opozorila ubije. Te naloge pa ni izpolnil, ker mu je to preprečil belogardist, ki je ata spremljal. To se je zgodilo v soboto. V sredo, naslednji teden, so belogardisti prav zares odšli, da bi starega ata ujeli, vendar do vasi Maline, v kateri je živel, niso prišli, ker jih je v vasi Brezova reber presenetila Šercerjeva brigada. Vnel se je boj, v katerem je bilo več belogardistov ranjenih ali mrtvih. Partizani so bili brez žrtev in tudi starega ata belogardisti niso ujeli, ker se je umaknil v Peščenik, kasneje pa je odšel v partizane.

Pot je bila nevarna, vendar je stari ata dobil koristne podatke za partizane.

PARTIZANSKO TOVARIŠTVO

"V partizanih je bilo tovarištvo tako močno, da ga ne moremo danes primerjati z ničemer," začneja svojo pripoved stari ata. "Na pohodih, ko smo morali nositi težko opremo, smo pomagali drug drugemu, da nismo omagali. Tudi v najtežjih borbah nismo puščali ranjenih tovarišev na položajih, ne glede na to, če si s tem tvegaj življenje. Takih primerov je bilo veliko. Ko smo bili na pohodih in nam je primanjkovalo hrane, smo si jo vselej, če smo jo dobili bratsko razdelili. Če smo šli skozi vas in so nam dobri in pošteni ljudje dali npr. hlebec kruha, smo le-tega razdelili vsem borcem. Noben partizan, pa če je bil še tako lačen, ni sam pojedel kosa kruha, če ga je dobil. Tudi če je dobil cigareto, jo je kadila cela četa. Če jo je imel eden, smo jo imeli vsi. V zimskih časih je bilo veliko borcev bosih. Po snegu bos ni mogel hoditi, zato mu je tovariš dal svoje čevlje, sam pa si je noge zavil v vreče ali kaj drugega. Tako je bilo tudi z obleko. Če borec, ki je moral na stražo, ni imel primernega oblačila, mu ga je dal kdo drug. Partizanski borci niso mirovali niti takrat, ko ni bilo borb. Takrat so v vaseh prirejali mitinge. Tudi tu niso mogli eden brez drugega. Delo so si porazdelili," je obujal stari ata spomine na težke dni NOB.

"Med seboj smo bili res tovariški in na to tovarištvo sem ponosen še danes," zaključuje pripoved.

Jana Pavlin, 8.d

POGOVOR S TOVARIŠEM SOMRAKOM

Tovariš Ivan Somrak je bil rojen na Kuzarjevem Kalu nad Prečno pri Novem mestu. V njegovi vasi so leta 1941 ustanovili OF. To je bil za vas zgodovinski dogodek. Leta 1942 so ustanovili "Vaško zaščito." V tej organizaciji so porazdelili razne naloge in zadolžitve vaščanom. Tu je deloval kot kurir. V tem času je obiskoval obrtno šolo v Novem mestu. Takrat je bilo prihajanje v mesto in iz mesta omejeno in si moral imeti posebno dovolilnico. Pri tem je prinašal in odnašal važna sporočila. To je bila povezava z mestom in njegovo okolico. Ta povezava je trajala do leta 1943, ko je bila kapitulacija Italije. Pri tem je bil tudi večkrat zaprt. Pri karabinjerjih je bil zelo znan, kajti imeli so vse njegove osebne podatke. Pri tem so ga večkrat zasledovali tajni agentje, ki so bili znani po posebni obleki: klobuku in očalih. Ilegalno delo je bilo težje, kot pa v artiljeriji.

V Novem mestu so bili bloki v Bršljinu, v Ločni, na Drski in Žabji vasi. Pri tem ilegalnem delu so padle tudi prve žrtve: Marica Zupančič Pleskovčeva. V Novem mestu je bil znan izdajalec, duhovnik, imenovan Kek.

Leta 1939 so organizirali Marksistični krožek, ki ga je vodil Franček Saje. Največ časa so posvetili razgovorom o Sovjetski zvezi, kjer je imel delavski razred v rokah vso oblast.

Po ustanovitvi OD v Novem mestu, se je ta povezala z Jeperško in Muhaberško OF. Iz njegove vasi je odšlo v artiljerijo 9 borcev, iz Brežic pa 19.

Artiljerija je bila v začetku sestavljena iz ene baterije, ki je štela do 50 ljudi. Iz te so nastali dve bateriji. Iz teh dveh baterij je bil sestavljen divizion. Kasneje sta nastala dva divizona, ki sta štela 500 borcev. Tu je vladalo eno poveljstvo.

5. maja 1944 je dobila artiljerija od komandanta Rozmana Staneta priznanje in postala brigada. V ta sestav je prišla še 18. divizija, skupaj 700 borcev. Največ dela je imela obveščevalna služba, ki je zbirala podatke o sovražniku. V odredu je vladalo tovarištvo in izredno dobri odnosi med borci. Posebno se je videlo na bojišču, ko so si drug drugemu pomagali. Divizion je deloval na Dolenjskem, od Kostanjevice, reke Krke, Sevnice do Štampetovega mostu. Imeli so 39 akcij. Po akcijah so težko orožje skrili ali zakopali. Skrili so ga na Gorjancih, Laščah in Ribnici. Vse to težko orožje so dobili ob kapitulaciji Italije. Leta 1944 jim je začelo primanjkovati orožja, vendar so kmalu dobili pomoč od Angležev in sicer 4 topove ali "haubice." Potem so dobili še 20 lažjih topov. V Podturnu je bilo skladišče streliva.

1943. je bilo izdano in uničeno. Nekaj orožja je bilo skritega tudi pri Zajcu (danes Badovinec). Od tu je bilo orožje prenešeno v Belo krajino. Za skrivnost, kam so zakopali orožje, je vedelo do deset članov. Ti so bili skojevci ali člani partije.

Važnejše bitke, ki so jih izbojevali so bile: za Novo mesto, Žužembork, Mirno peč, Trebnje, Kočevje, Ribnico itd. ... Sovražnik je hotel to enoto uničiti, kajti prizadevala mu je velike izgube. Bili pa so tudi neuspešni boji kot so napad na Novo mesto, Kočevje ...

Preden so ustanovili artiljerijo, so bili poklicani vsi topničarji iz stare jugoslovanske vojske. Znan je predvsem Miha Mišič, nekdanji oficir stare vojske. Teh prostovoljcev je bilo veliko. Med borci so bile tudi borke, ki so bile predvsem bolničarke. 1944. so ustanovili oficirsko šolo. Delavnico, kjer so popravljali orožje, so imeli lastno, imenovano "Artiljerski mojster."

Divizion je razpolagal z 20 primerki raznega težkega orožja. Dvanajst so jih uporabljali. Razdeljeni so bili v tri skupine po štiri topove (HAUBICE). 1944. so v Starih žagah ustanovili delavnice, v katerih so popravljali in izdelovali orožje.

Pri tem so bile značilne politične ure, ki jih je vodil komisar. V enoti so bili poleg naših borcev še Italijani, Rusi, Nemci, Grki in Mo... 4. januarja je bil ranjen v nogo pri Lipovcah. Kroglo ima še sedaj v nogi, kot kakšen "spomin".

Svoščodo je doživel v Ljubljani. Všeč mu je bil spontan sprejem Ljubljancanov.

Kateri je vaš najbolj ljubljjen dogodek?

Moj najljubši dogodek je osvoboditev Novega mesta in Jugoslavije.

Mateja Vukšinič, 8.d
zgodovinski krožek

PO PRIPOVEDI TOVARIŠA PENCA JANEZA

Tovariš Penca je šel v partizane 9.9.1943 v takratno partizansko četo v Novem mestu. Ko je ta razpadla, se je priključil 15. brigadi, ki je delovala v okolici Novega mesta, Grosuplja, Gorjancev, Bele krajine do Kolpe, Kočevja in drugod. 15. brigada se je največ zadrževala v Suhi krajini in pa pod Gorjanci v Podgradu in Cerovcu. V Suhi krajini so se zadrževali ob železnici Ljubljana - Kočevje.

Med največje uspehe akcije borci štejejo napad na nemško-domobranksko postojanko v Kriški vasi, rušenje Štampetovega mostu, uničili so mnogo železnic in skupno z drugimi brigadami razorožili veliko Italijanov, bilo pa je seveda še veliko drugih akcij, ki so bile manjše ali pa niso uspele.

Preden je tovariš Penca odšel v partizane, so ga poslali na sanitetni tečaj, čeprav ni študiral medicine, ampak gozdarstvo. Tako je bil v partizanih borec, hkrati pa tudi bolničar, asistent in sanitejec. Težke ranjence so samo mobilizirali in jih prenesli v bolnišnico v Kočevskem Rogu. Zaradi pogostega tifusa so se zelo bali uši, ki so ga prenašale, zato so redno prali svoje stare obleke v bencinskih sodih.

Leta 1944 so se preoblekli v nove uniforme, ki so jih dobili od Angležev in tako se je higiena izboljšala.

Zdravila za ranjence so dobivali od svojih nadrejenih uprav. Dobre zveze so imeli tudi s Trstom, od kjer smo dobili največ zdravil. Pošiljali so jih tudi iz mesta po ilegalnih zvezah. Konec leta 1944 so zdravila dobivali tudi od zaveznikov, ki so jih metali kar iz letal.

Hrane je imela 15. brigada malo, a vendar ni bilo pretirane lakote. Največkrat so jedli juho ali fižol, kar je bilo neslano, najmanjkrat pa kruh, ki so ga dobivali le od enega kmeta. Med pohodom k Štampetovemu mostu, ki je bil dolg dan in pol, so dobili le enkrat juho. Hlevi, ki so bili leta 1943 še polni živine, so imeli ob koncu vojne le kakšno kravo ali vola.

Pomembno pa je bilo tudi partizansko tovarištvo, ki je bilo brezhibno. Partizani si niso bili samo kot bratje, saj se bratje včasih tudi sprejo, oni pa se niso smeli, ampak so bili med seboj resnični tovariši, v pravem pomenu besede. Vsi so si delili med seboj dobro in zlo.

Ob koncu vojne so vkorakali v mesto in bilo jim je nepopisno lepo. Ljudje so stali ob cesti, pripravljali pojedine, metali so rože, mahali in tudi jokali od sreče.

Tovariš Penca se najbolj spominja prve noči, ko je spal na mehki postelji, dišeči po slami. Tla so bila na sveže poribana in so dišala po milnici. To je bilo zanj pravo doživetje po vojni, saj je v partizanih na vse to že skoraj pozabil.

Mateja Vukšinič, 8. d

MLADI OB KRKI, GLASILO OSNOVNE ŠOLE 15. DIVIZIJE GRM
NOVO MESTO

Prispevke so uredili člani likovnega krožka pod
mentorstvom Alenke Dakić

Likovne prispevke so izdelali:

Mojca Košmrlj, 6. b

Tomaž Blatnik, 6. a

Boštjan Blažič, 6. c

Tadej Božič, 6. a

Katja Židanik, 6. b

Naslovna stran je izdelek Lavre Kastelic iz 6. c

Tehnična izvedba: Vide Kastelic in učenci 6. b razreda

Število Izvodov: 400

Cena: 60 din

